

Byla C-581/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. rugsėjo 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Hof van beroep te Antwerpen (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugsėjo 13 d.

Apeliantė:

Beevers Kaas BV

Kitos apeliacinio proceso šalys:

Albert Heijn België NV

Koninklijke Ahold Delhaize NV

Albert Heijn BV

Ahold België BV

Įstojusi į bylą šalis:

B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinėje byloje nagrinėjamas apeliacinis skundas dėl 2021 m. liepos 9 d. *Voorzitter van de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen* (Antverpeno komercinio teismo pirmininkas, Antverpeno skyrius, Belgija) skubos tvarka priimto sprendimo, kuriuo kaip nepagrįstas buvo atmestas *Beevers Kaas BV* ieškinys dėl veiksmų nutraukimo pagal 2013 m. vasario 28 d. *Wetboek van economisch recht* (Komerčinis kodeksas) VI.104 straipsnį, pareikštas dėl tariamo kitų apeliacinio proceso šalių, kaip trečiųjų šalių, dalyvavimo pažeidžiant sutartį.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį dėl 2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims (toliau ir – Reglamentas Nr. 330/2010) 4 straipsnio b punkto i papunkčio, kuriame numatyta lygiagretaus taikymo sąlyga, aiškinimo. Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siekia išsiaiškinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas išskirtinio platinimo susitarimas – tipiškas vertikalaus susitarimo, kaip jis suprantamas pagal Reglamentą Nr. 330/2010, pavyzdys – atitinka lygiagretaus taikymo sąlygą, pagal kurią tiekėjas privalo apsaugoti savo išskirtinį platintoją nuo visų kitų pirkėjų Europos ekonominėje erdvėje aktyvių pardavimų į išskirtinai jam paskirtą teritoriją.

Prejudiciniai klausimai

1) Ar galima teigti, kad 2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų kategorijoms 4 straipsnio b punkto i papunktyje numatyta lygiagretaus taikymo sąlyga yra tenkinama ir tiekėjas, kuris atitinka kitas šio reglamento sąlygas, gali teisėtai uždrausti vienam iš savo pirkėjų aktyvų pardavimą teritorijoje, kuri išskirtinai paskirta kitam jo pirkėjui, jei tai grindžiama tik konstatavimu, kad kiti pirkėjai aktyviai neprekiauja šioje teritorijoje? Kitaip tariant: ar susitarimo, draudžiančio aktyvų pardavimą tarp šių kitų pirkėjų ir tiekėjo, egzistavimas turi būti laikomas pakankamai įrodytu remiantis vien tuo, kad šie kiti pirkėjai aktyviai neprekiauja išskirtinai vienam pirkėjui paskirtoje teritorijoje?

2) Ar galima teigti, kad 2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų kategorijoms 4 straipsnio b punkto i papunktyje numatyta lygiagretaus taikymo sąlyga yra tenkinama ir tiekėjas, kuris atitinka kitas šio reglamento sąlygas, gali teisėtai uždrausti vienam iš savo pirkėjų aktyvų pardavimą teritorijoje, kuri išskirtinai paskirta kitam pirkėjui, jei savo kitų pirkėjų sutikimą jis gauna tik tuo atveju, jeigu ir kai jie

ketina vykdyti aktyvius pardavimus taip paskirtoje teritorijoje? Ar vis dėlto tiekėjas privalo būti gavęs tokį sutikimą iš visų savo pirkėjų, neatsižvelgiant į tai, ar jie ketina vykdyti aktyvius pardavimus paskirtoje teritorijoje?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

SESV 101 straipsnio 1 ir 3 dalys

2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims, 4 straipsnio b punkto i papunktis

2022 m. gegužės 10 d. Komisijos reglamentas (ES) 2022/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių vertikaliesiems susitarimams ir suderintiems veiksams, 1 straipsnio 1 dalies h punktas

Europos Komisijos vertikaliųjų apribojimų gairės (OL C 130, 2010, p. 1, toliau – 2010 m. gairės), 25 punkto a papunktis ir 51 punktas

Europos Komisijos vertikaliųjų apribojimų gairės (OL C 248, 2022, p. 1), 122 punktas

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Wetboek van economisch recht van 28 februari 2013 (2013 m. vasario 28 d. Komercinis kodeksas, toliau – WER), VI.1 ir VI.104 straipsniai

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinė byloje aprašymas

- 1 Apeliantė, *Beevers Kaas BV*, yra išskirtinė „Beemster“ sūrio, kurį ji perka iš gamintojos *B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono* (toliau – *Cono*) platintoja Belgijoje. Apeliantė ir *Cono* nuo 1993 m. sausio 1 d. sieja išskirtinio platinimo susitarimas, kurio 1.3 straipsnyje numatyta, kad apeliantės išskirtinės platinimo teisės apima visus „Beemster“ sūrio pardavimus Belgijoje ir Liuksemburge reziduojantiems pirkėjams (toliau – išskirtinio platinimo susitarimas).
- 2 Kitos apeliacinio proceso šalys Belgijoje ir Nyderlanduose valdo prekybos centrus. Jos yra „Beemster“ sūrio, kurį *Cono* gamina ne Belgijos ir Liuksemburgo rinkoms, pirkėjos.
- 3 Apeliantės nuomone, išskirtinio platinimo susitarimo 4.1 straipsnyje numatytas *Cono* įsipareigojimas susitarimo galiojimo laikotarpiu Belgijoje ir Liuksemburge tretiesiems asmenims netiekti „Beemster“ prekių ženklo sūrio yra draudimas vykdyti aktyvius pardavimus; kitos apeliacinio proceso šalys su tuo nesutinka.

- 4 Kadangi apeliantė mano, kad kitos apeliacinio proceso šalys nusižengė sąžiningai rinkos praktikai, nes, nors ir žinojo, kad *Cono* yra saistoma išskirtinio platinimo susitarimo, Belgijoje vykdė veiklą, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai pažeidė jos iš šio susitarimo kylančias išskirtines platinimo teises, ji pirmosios instancijos teisme pareiškė ieškinį dėl veiksmų nutraukimo pagal WER VI.104 straipsnį, grįsdama jį trečiųjų šalių dalyvavimu pažeidžiant sutartį; šis ieškinys 2021 m. liepos 9 d. teismo sprendimu buvo atmestas.
- 5 2021 m. rugpjūčio 30 d. apeliantė dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui.
- 6 2021 m. gruodžio 17 d. *Cono* laisva valia įstojo į šią bylą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 Pirma, kitos apeliacinio proceso šalys ginčija išskirtinio platinimo susitarimo turinį ir aprėptį, teigdamos, kad pastarasis neįpareigoja *Cono* saugoti apeliantę nuo kitų prekyautojų aktyvių pardavimų, todėl nėra jokio sutarties pažeidimo, kuriame jos būtų galėjusios dalyvauti kaip trečiosios šalys.
- 8 Apeliantė teigia, kad iš išskirtinio platinimo susitarimo 1.3 ir 4.1 straipsnių aiškiai išplaukia, jog *Cono* ir ji siekė apsaugoti apeliantę kaip išskirtinę platintoją Belgijoje ir Liuksemburge nuo aktyvių *Cono* ar kitų prekyautojų pardavimų. Be to, sužinojusi apie kitų apeliacinio proceso šalių ketinimą Belgijoje valdyti prekybos centrus, apeliantė 2011 m. sausio 20 d. raštu priminė *Cono* apie jos įsipareigojimą uždrausti kitiems savo klientams, įskaitant kitas apeliacinio proceso šalis, Belgijoje ir Liuksemburge aktyviai prekiauti produktais, patenkantiems į išskirtinio platinimo susitarimą. 2011 m. vasario 14 d. raštu *Cono* informavo kitas apeliacinio proceso šalis apie egzistuojantį aktyvių pardavimų draudimą ir apie savo įsipareigojimą taikyti šį draudimą kitiems savo pirkėjams. Galiausiai iš kitų apeliacinio proceso šalių elektroninių laiškų, adresuotų *Cono*, matyti, kad jos pripažino perpardavimo draudimą.
- 9 Kitos apeliacinio proceso šalys laikosi pozicijos, kad išskirtinio platinimo susitarimas neatitinka konkurencijos teisės sąlygų, taikomų perpardavimo draudimo pateisinimui. Šiuo atžvilgiu jos daro nuorodą į SESV 101 straipsnio 1 ir 3 dalis (pagal kurias konkurenciją ribojantys susitarimai draudžiami arba šis draudimas gali būti pripažintas netaikytinu susitarimams tarp įmonių, kurie padeda tobulinti prekių gamybą ar paskirstymą) ir Bendrosios išimties reglamentą Nr. 330/2010, pagal kurį tam tikriems pagrindiniams apribojimams, kurie yra vertikalios susitarimo dalykas, išimtis netaikoma. Pavyzdžiui, išimtis netaikoma vertikaliesiems susitarimams, nurodytiems to reglamento 4 straipsnio b punkte, kuriais siekiama apriboti teritoriją arba klientų grupę, kurioje arba kuriems pirkėjas, kuris yra susitarimo šalis, gali parduoti sutartyje nurodytas prekes ar paslaugas, nebent pirkėjo klientų pardavimai dėl to nėra ribojami (4 straipsnio b punkto i papunktis). Kitos apeliacinio proceso šalys iš to daro išvadą, kad aktyvių pardavimų apribojimas turi atitikti tris kumuliatyvias sąlygas, t. y., pirma,

tiekėjas turi būti nustatęs išskirtinį platintoją tam tikroje teritorijoje (arba tam tikrai klientų grupei), antra, prekiautojo, kuriam buvo nustatytas aktyvių pardavimų apribojimas, klientų vykdomi pardavimai neturi būti ribojami, ir, trečia, tiekėjas turi saugoti išskirtinį platintoją nuo visų kitų tiekėjo klientų, esančių Europos ekonominėje erdvėje, aktyvių pardavimų į jo teritoriją (arba jo klientų grupei) – vadinamoji lygiagretaus taikymo sąlyga. Kitos apeliacinio proceso šalys teigia, kad išskirtinio platinimo susitarimas pastarosios sąlygos neatitinka.

- 10 Apeliantės teigimu, Reglamento Nr. 330/2010 4 straipsnio b punkto i papunktyje lygiagretaus taikymo sąlyga nenumatyta. Ji teigia, kad išimtis dėl pagrindinių apribojimų taikoma tik tuo atveju, jei tenkinamos šios trys sąlygos. Todėl išskirtinio platinimo susitarime suformuluota apsauga nuo aktyvių pardavimų išskirtinai apeliantei paskirtoje teritorijoje, kurią turi užtikrinti *Cono*, patenka į Reglamento Nr. 330/2010 4 straipsnio b punkto i papunktyje numatytą išimtį ir yra leistinas konkurencijos ribojimas.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 11 2022 m. balandžio 27 d. tarpiniu sprendimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas priėmė apeliantei palankų sprendimą dėl ginčijamo klausimo, susijusio su išskirtinio platinimo susitarimo turiniu ir aprėptimi. Jis taip pat sustabdė bylos nagrinėjimą, kad galėtų kreiptis į *Belgische Mededingingsautoriteit* (Belgijos konkurencijos tarnyba, toliau – BMA) su prašymu pateikti raštišką nuomonę, ar išskirtinio platinimo susitarimas neprieštarauja konkurencijos teisei.
- 12 BMA nuomone, tam, kad būtų galima teisėtai apriboti aktyvius pardavimus, turi būti įvykdyta lygiagretaus taikymo sąlyga. Iš tiesų ši sąlyga turi būti aiškinama atsižvelgiant į „susitarimo“ sąvoką pagal konkurencijos taisykles, visų pirma SESV 101 straipsnį ir WER IV.1 straipsnį, o tai reiškia, kad apie sutampančią valią ir apie aiškiai išreikštą ar nebylų prekiautojų pritarimą dėl tiekėjo nurodymų galima spręsti iš šalių elgesio (*de facto* laikymasis).
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas konstatuoja, kad apeliantė įrodė, jog kitos apeliacinio proceso šalys bent jau pagal nutylėjimą sutiko su aktyvių pardavimų draudimu, tačiau liko neįrodyta, kad visi kiti perpardavėjai aiškiai sutiko su šiuo draudimu. Šiuo atžvilgiu reikėtų pažymėti, kad iš Reglamento Nr. 330/2010 ir 2010 m. gairių nėra aišku, kokių būdu tiekėjas turi pranešti apie aktyvių pardavimų draudimą savo kitiems pirkėjams ir kokių būdu šie pirkėjai turi sutikti su draudimu.
- 14 BMA nuomone, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas gali daryti išvadą, kad kiti perpardavėjai pagal nutylėjimą sutiko su aktyvių pardavimų draudimu, vien iš to, kad nė vienas iš šių perpardavėjų neparduoda iš *Cono* įsigytų „Beemster“ produktų Belgijoje. Kitos apeliacinio proceso šalys šiuo klausimu laikosi kitos nuomonės, teigdamos, kad sutikimas pagal nutylėjimą egzistuoja tik tuo atveju, jei įrodoma, kad apie *Cono* strategiją, jog Nyderlanduose pagamintais

„Beemster“ produktais nebūtų aktyviai prekiaujama Belgijoje, tuo metu, kai apeliantei buvo suteikta išskirtinė platinimo teisė, buvo pranešta visiems kitiems įgaliojams perpardavėjams ir kad iš visų jų buvo pareikalauta jos laikytis.

DARBINIS VERTINIMAS